

Tartalomjegyzék

Adójogi fogalom-meghatározás.....	1
Általános forgalmi adó.....	3
I. Adójogi alapismeretek.....	3
Az adó fogalma.....	3
Adórendszer.....	3
Adótípusok.....	4
II. Az általános forgalmi adó fogalma.....	4
Megnevezés.....	4
Alkalmazási szabályok.....	5
Meghatározás.....	5
Az adóalanyok és gazdasági tevékenységek.....	6
Az adó tárgyát képező műveletek.....	7
Áfa mentesség.....	8
Az áfa szerkezete és mértéke.....	9
Az áfa levonási jog.....	10
Az áfa fizetése az államkasszába.....	11
Az áfa fizetését érintő kihágások és büncselekmények.....	12

Adójogi fogalom-meghatározás

Adófizető – olyan természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező társaság, aki, vagy ami kötelező módon eleget kell, tegyen az állam, törvényre alapuló pénzbeli követeléseinek

Adóalany – olyan adófizető, amely figyelembe véve az erre előírt eljárásokat az adót az államkasszába közvetlenül befizeti

Adóalap - az értékforma mely alapján az adóalany vagy adófizető adózási kötelezettségei pontosan vagy hozzávetőlegesen meghatározhatóak

Adórendszer- olyan jogi normák összessége által működtetett intézmények sokasága, mely egy adott időszakban, egy adott országban vagy térségben alkalmazandó adókat állapítja meg

Adópolitika- az állam viszonyulása, az adórendszer működtetéséhez szükséges tényezőkhöz

Adótípus – az adók jellemzőik szerinti besorolása bizonyos kategóriákba

Adótörvénykönyv – azon általános jogi normák összessége mely szabályozza egy adott országban alkalmazandó adók típusát, mértékét, és ezek begyűjtéséhez szükséges módozatokat. Románul *Codul Fiscal*

Adóhivatal – egy olyan pénzügyi közintézmény mely felügyeli, irányítja és alkalmazza az állam és az adóalanyok közötti jogi viszonyt, az adó, államkasszába való befizetése érdekében. Adó és Pénzügyi Hivatal románul *Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF)*

Adókulcs – előre meghatározott mérték melyet az adóalap szerint számítanak ki

Áfa mentesség - nem alkalmazandó az általános forgalmi adó azon kereskedelmi műveletek esetében, amit a törvény ez alól mentesít

Államháztartás – a közcélú intézmények összessége alkotja, melyet közösen az állampolgárok tartanak fenn, a közös érdekek megvalósításához

Közteherviselés – mindenki egyenlően hozzájárul a közös kiadások financírozásához, az állam nem tesz kivételt egyetlen állampolgárával szemben, ami az adóterhek beszedését illeti

Országos Cégbíróság- az Igazságügyi Minisztérium hatásköré alá tartozó piacgazdasági közintézmény, mely minden megye központban kirendeltséggel rendelkezik, és nyilvántartja a piaci szereplők tevékenységét. Románul *Oficiul Național al Registrul Comerțului*

Számla – papír vagy elektromos formában kiállított bizonylat melynek tartalmát a törvény határozza meg, nem összetévesztendő a nyugtával. Tartalmazza a termékértékesítési vagy szolgáltatásnyújtási ügylet adatait, melyek adójogi szempontból jelentősek

A polgárok vagyonuk egy részét átengedik az államnak, hogy a másikat nyugodtan élvezhessék.
Montesquieu

Általános forgalmi adó

I. Adójogi alapismeretek

1.) Az adó fogalma

Amióta a szervezett emberi közösségek létrejöttek a történelmünk hajnalán, velük együtt megjelent az adózás fogalma is.

Adó alatt egy olyan, a közösség minden tagját érintő, kötelező hozzájárulást értünk, melynek célja kedvezően fenntartani és működtetni minden olyan eseményt, szolgáltatást vagy intézményt melyre a társadalomnak szüksége van. Az adó nem csak a közös megvalósításokhoz szükséges anyagi háttérrel biztosítja, hanem arányosan hozzájárul, a törvény keretein belül, minden állampolgár méltósága megtartásához, érdekei védelméhez és személyes fejlődéséhez. Látszólag hiányzik az ellenszolgáltatás, amit az adófizető a befizetett adóért kellene kapjon, de ez a közösség javára fordított befektetésekből, szolgáltatásokban térül meg.

Napjaink társadalmi esetében a közösség az államba szerveződés által valósul meg. Mivel minden állampolgár egyenlően élvezheti az állam által nyújtotta előnyöket, ezért minden állampolgárnak egyenlő kötelezettségei is vannak az állammal szemben. Ilyen kötelezettség az adózás is¹. Ezt közteherviselésnek is nevezzük, mely lényege, hogy egyenlően, megkülönböztetés nélkül, minden adóalany hozzájárul, a közös kiadásokhoz, melyek szükségesek az államháztartás működtetéséhez.

2.) Adórendszer

Minden állam adópolitikáját más és más tényezők befolyásolják. Ide sorolható az érintett, állam gazdasági fejlettsége, természeti adottságai vagy éppenséggel államformája.

Ezen jellegzetességeket figyelembe véve, alakul ki az adórendszer, mely kimondottan a törvényre támaszkodik, e szerint irányelveket határoz meg, szabályozza a behajtható adók értékét és típusát.

¹ Art. 56.alin 1 din Constituția României publicat în Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003

Mivel piaccgazdaságban, a szolgáltatások, szerződések, különböző jogi ügyletek széles választékával találkozunk, ezért várható, hogy az állam ezen nyereséget hozó szektorokat, különböző mechanizmusú adókkal terheli meg. Erre talán az egyik legjobb példa az általános forgalmi adó.

3.) Adótípusok

Az adókat rendeltetésük, alanyuk és tárgyuk szerint osztályozni lehet. Ez az osztályozás sajátosságuk és jellegzetességük figyelembevétele szerint történik és különböző besorolást eredményez, mely által létrejönnek az adótípusok.

Elemzett témánk szempontjából legjelentősebb csoportosítás az adó teher viselője szerint történik. A szakirodalom különbséget tesz közvetlen és közvetett adók között.

Közvetlen adó esetében az adóalany, vagyis a jogi vagy természetes személy mely köteles adózni, személyesen tesz eleget az államkasszába való befizetésnek. Ilyen például az ingatlanokat (építmény-telek) érintő adó².

Közvetett adóról pedig akkor beszélünk, amikor különbség van az adófizető, és azon adóalany között, aki ténylegesen elvégzi az államkasszába az adó kifizetését. Erre a legjobb példa az általános forgalmi adó, továbbiakban áfa mely jelen fejezet fő témáját képezi és működését ismerteti a román jog szerint az olvasóval.

II. Az általános forgalmi adó fogalma

1.) Megnevezés

A romániai magyar jogi szakirodalom, a magyarországi jogi terminológia irányvonalát követve, általános forgalmi adóként különbözteti meg ezen adótípust, holott a romániai adótörvénykönyv³ szó szerint lefordítva *a hozzáadott érték illetékeként** tartja számon.

Véleményem szerint az utóbbi megnevezés sokkal jobban tükrözi ezen adó tulajdonságait, ugyanakkor köztudott tény, hogy a magyar jogban, az áfa, 1954-es elsődleges

*Taxă pe valoare adăugată (TVA) a *francia* taxe sur la valeur ajoutée-ból

² Art. 249-260 din Legea 571/2003 coroborată cu HG 44/2004 privind Codul fiscal cu norme metodologice de aplicare conform cu Ordonanța de urgență Guvernului nr. 88 din 20 septembrie 2013 publicată in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 593, din 20 septembrie 2013.

³ Titlul VI. din Legea 571/2003 coroborată cu HG 44/2004 privind Codul fiscal cu norme metodologice de aplicare conform cu Ordonanța de urgență Guvernului nr. 88 din 20 septembrie 2013 publicată in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 593, din 20 septembrie 2013.

Franciaországi bevezetése előtt is létezett általános forgalmi adó megnevezésű adótípus⁴, mely az önálló bevétel elérésére irányuló kereseti tevékenységek megadóztatását célozta meg, egy bizonyos százalékkal, egyetlen fázisba. Ez az adótípus, ha tartalmaz is hasonlóságokat nem azonosítható a ma ismert és hatályos áfával.

Mivel a romániai magyar köztudatban a megnevezés így fogant meg, ezért e fejezetben történő elemzése során is, a megszokott elnevezésével használom.

2.) *Alkalmazási szabályok*

Amint már a fejezetben szó esett róla, az adófizetés Romániában is alkotmányra támaszkodó irányelvek szerint működik, ami természetesen az áfára is alkalmazható. A fő törvényes alapot az adótörvénykönyv⁵ VI. címe alatt található általános forgalmi adót szabályzó rész tartalmazza, mely az uniós jogharmonizációnak eleget téve a Tanács 2006/112/EK irányelve szerint lett megalkotva, ami áfa irányelvként is ismeretes.

3.) *Meghatározás*

Az adótörvénykönyv az áfa meghatározására előírt szakaszban sokat nem mondó, általános említést tesz ennek körülírásáról. Csupán az adókra jellemző tulajdonságokkal határozza meg, ami átláthatóságtól és közérthetőségtől hiányos :„az általános forgalmi adó egy olyan közvetett adó melyet, az államkasszába kötelezően be kell fizetni”. Továbbá a jogalkotó hozzáfűzi, hogy„kivetése az erre fenntartott fejezet szerint működik”.

Mivel ez a törvényes meghatározás hiányosságokat tartalmaz, ezért a jogi és közgazdasági szakirodalom feladata, hogy pontosan meghatározza az áfát.

A jogi szakirodalom az áfát egy olyan általános a fogyasztásra kiterjedő közvetett adóként határozza meg, mely a dolgok, vagyontárgyak, jóságok és szolgáltatások forgalmának összességét érinti.⁶

Ez azt jelenti, hogy a termeléstől, a gyártási szakaszon keresztül, a végső értékesítésig egy adott jóság vagy szolgáltatás értéke nő, ha forgalmazásra kerül, amit az állam megadóztat.

Egy termék esetében az áfa a következő szerkezet szerint működik:

⁴ *Adók és illetékek zsebkönyve* - Dr. Almásy Károly, Dr. Hegyessy Gyula, Dr. Nagy Dezső Bálint, Illetékügyi Közlöny kiadása, Budapest, 1941, 193-222. oldal

⁵ Legea 571/2003 coroborată cu HG 44/2004 privind Codul fiscal cu norme metodologice de aplicare conform cu Ordonanța de urgență Guvernului nr. 88 din 20 septembrie 2013 publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 593, din 20 septembrie 2013.

⁶ *Summa fiscalis -Tratat de drept fiscal și financiar public*, Mădălin-Irinel Niculeasa, Universul Juridic, București, 2011, pag. 763

- I. Az őstermelő a kapott vételárhoz viszonyítva, az adókulcs százaléka szerint befizet az államkasszába. Az ár általában tartalmazza az áfát, de az árat áfa nélkül is meg lehet határozni, amit viszont fel kell tüntetni.
- II. A következő fél, aki az előző ügylet létrejöttének köszönhetően, megszerezte a jószágot, hozzáad a vételárhoz, mivel neki is költségei vannak a további értékesítési szakasz eléréséhez, ugyanakkor ő is nyereségre dolgozik. Miután ez a hozzáadás megtörténik és a jószág a termelés következő szakaszába továbbítódik valamilyen jogi ügylet által, a második személy már nem fizet áfát, a befolyt vételár összességére csupán az emelésre, mivel az ár másik része utáni áfa fizetést megtette az őstermelő, a neki befolyt árból. Ezt nevezik adólevonási jognak, vagyis ez által nem jön létre egy többször befizetett adó.
- III. Ez a mechanizmus számos fázison keresztül működhet, de végül a végső fogyasztó teljes egészében fizeti az áfát, s ez által mindazok akik a termeléstől a gyártási szakaszon keresztül, az értékesítésig fizették az adót, visszaigényelhetik a befizetést mivel, a végző fogyasztó fizetve az áfát beszámíthatóvá teszi ezt az államkasszába.

4.) Az adóalanyok és gazdasági tevékenységek

Az adótörvénykönyv áfát szabályzó fejezete szerint adóalanynak minősül minden olyan személy aki önállóan gazdasági tevékenységet folytat mely lehet termelés, termék értékesítés vagy szolgáltatásnyújtás. Ide sorolható még a kitermelő, mezőgazdasági foglalkozások és a bizonyos hivatások vagy az ezekhez hasonló tevékenységek. Továbbá minden saját materiális vagy immateriális jószágokat felhasználó olyan ügylet, mely folyamatos bevételt eredményez. Kivételt képeznek a személyes célokra használt javak értékesítése, mivel ez nem tekinthető gazdasági tevékenységnek. Például ha valaki egy saját személygépkocsit vagy lakást értékesít nem kell áfát fizessen.

Fogyasztók szintjén áfát mindenki fizet, aki vásárol vagy valamilyen szolgáltatást igénybe vesz, hiszen ez benne van a végső árba. Más szóval kötelező módon, ha egy ilyen jellegű jogi viszony születik az magával vonja az áfa befizetését is az államkasszába.

Viszont ami jellegzetessége, hogy nem kötelező. Ugyanis ha nem létezik jogi viszony nincs amire rászámolni. Tehát, ha valaki úgy dönt, hogy nem szeretne ilyen jellegű

adófizető lenni, egyszerűen passzív kell maradjon ami a jogi ügyletek igénybevételét illeti. Az áfát úgy is értelmezhetjük, mint a jogi ügylet ára, amelynek az állam a hitelezője.

5.) *Az adó tárgyát képező műveletek*

Az áfa az állampolgárok életében, a többi adótípushoz hasonlóan egy viszonylag kényes kötelezettséget szabályoz mivel pénzügyi feltételhez köti, bizonyos jogi ügyletek létrejöttét.

Úgy is értelmezhetjük, hogy az állam beavatkozik a polgárok szabad fogyasztási jogába mivel egy bizonyos százalékot hozzáad, a piacon igénybe vehető termékek és szolgáltatások árához.

Ebből kifolyólag csak a törvény által pontosan meghatározott kereskedelmi műveletek esetében alkalmazható.

Az áfa tárgyát képezi a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás, termékek vagy szolgáltatások cseréje, a Közösségen belüli termékbeszerzés és a termékimport.

Termékértékesítés alatt, az adótörvénykönyv meghatározása szerint olyan jogok átruházását értjük melyek hasonlóan egy valódi tulajdonoshoz, rendelkezési joggal ruházzák fel a másik felet. Ide sorolhatóak az adásvételi szerződéstől, a részletvásárláson keresztül, a tulajdonjog visszatartásával történő minden olyan ügylet, mely használati vagy tulajdonjogot biztosít.

Szolgáltatás nyújtás alatt olyan jellegű ügyleteket értünk melyeknek tárgya nem termékértékesítés jellegű ügylet, de hasonló a következőkhöz: lízingszerződés alapján történő bérbeadás vagy használat⁷, immateriális javak átruházása, mint a szerzői, találmányi jogok, kereskedelmi márkák vagy különféle engedélyek, kötelezettség vállalás bizonyos kereskedelmi tevékenység nem gyakorlásáról, szolgáltatás nyújtás közigazgatási hatóság parancsára vagy ennek nevébe, vagy közvetítő szolgálat más személyek nevében és javára mikor termékértékesítésbe vagy szolgáltatásnyújtásba vesznek részt.

Javak vagy szolgáltatások cseréje esetében a jogalkotó a Polgári törvénykönyv cserét szabályzó szakaszait hasonlóan módón alkalmazza, mely szerint a csere feleire hasonlóan módón az adásvétel szabályait kell alkalmazni. Tehát termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás esetében ahol a másik fél szintén valamilyen terméket vagy szolgáltatást ad ellenszolgáltatásul, mindegyik fél úgy van számon tartva mintha egy szolgáltatást vagy

⁷ Ordonanța Guvernului Nr. 51/1997 din 28 august 1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing

termékértékesítést venne igénybe fizetés fejébe. Erre a vélelmi fizetésre számolják rá az áfát.

A Közösségen belüli termékbeszerzés, az Európai Unió országain belüli ingó anyagi jószág átruházására alkalmazandó. Mielőtt Romániai is csatlakozott volna az Európai Unióhoz egy ilyen jellegű jogátruházó ügylet exportnak minősült, áfa mentes volt és a behozott javakra alkalmazandó vámot és illetékeket kellett fizetni utána.

Az Uniós csatlakozás azt a változást hozta, hogy a szóban forgó javak már nem határokon keresztül, hanem határokon belül lesznek termékértékesítés tárgyai ezért vám és illetékmentesek, viszont az áfa már kötelezővé válik ebben az esetben is.⁸

Ilyen értelemben az adótörvénykönyv ide sorolja azokat a tagországból származó jószágokat, melyek Romániában saját gazdasági tevékenységek működéséhez szükségesek, ugyanakkor minden olyan termékértékesítést, amely egy másik tagállamban történik, viszont ha Romániába történne, áfa alá esne.⁹

Erre példának felhozható egy mobil telefon rendelése és kiszállítása Ausztriából.

Végezetül az áfa tárgyát képezi, a termékimport mely a törvény szerint magába foglalja az Unió területén azon termékeket melyek nincsenek szabad forgalomba, és a szabad forgalomban lévő terméknek a Közösség vámterületének részét alkotó harmadik területről történő behozatalát a Közösségbe.

6.) *Áfa mentesség*

Bizonyos ügyletek esetében viszont nem alkalmazandó az áfa kivetése. A törvény különbséget tesz az ország területén belüli áfa mentességről, a Közösségen belüli termékbeszerzés és a termékimport áfa mentességéről, a termékek kivitele vagy más hasonló ügyletek áfa mentességéről, a termékek különleges nemzetközi forgalma áfa mentességéről, a Közösségen belüli kézbesítés, nemzetközi és Közösségen belüli szállítás áfa mentessége, és a közvetítők áfa mentessége között.¹⁰

⁸*Dreptul finanțelor publice*-, caiet de seminarii, Cosmin Flavius Costas, Andrei Maxim, Tudor Vidreanu-Căpușanu, Sfera Juridică, Cluj-Napoca, 2013, pag. 30

⁹ Art. 130¹ Legea 571/2003 coroborată cu HG 44/2004 privind Codul fiscal cu norme metodologice de aplicare conform cu Ordonanța de urgență Guvernului nr. 88 din 20 septembrie 2013 publicata in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 593, din 20 septembrie 2013

¹⁰ Art 141-144 Legea 571/2003 coroborată cu HG 44/2004 privind Codul fiscal cu norme metodologice de aplicare conform cu Ordonanța de urgență Guvernului nr. 88 din 20 septembrie 2013 publicata in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 593, din 20 septembrie 2013

Mivel ezek mindenikét a törvény részletesen felsorolja, ezért csak az ország területén belüli áfa mentességre térek ki. Ez azzal magyarázható, hogy az államnak nem áll érdekében minden jellegű tevékenység megadóztatása, mivel ez nem lenne méltányos egy szociális állam politikájával. Ezek a kivételek ebben az esetben olyan szektorokat érintenek, melyek az egészségügyben, gyermekek fejlődésében és a kultúra terjesztésében szükségesek.

7.) *Az áfa szerkezete és mértéke*

Az áfa befizetési jogviszony, az adóalany és az adóhatóság között akkor születik, amikor erre a törvény által előírt feltételek léteznek.

Ezekhez a feltételekhez sorolhatóak az adó tárgyát képező ügyletek, melyek fizetés ellenszolgáltatása fejében Romániában történnek, és egy adóalany gazdasági tevékenységéből származnak.

Ami az adó mértékét illeti ezt az adókulcs szerint állapíthatjuk meg. Különbséget teszünk általános áfa kulcs és kedvezményes áfa kulcs között. Ezen kulcsokat, a gazdaság szükségleteit figyelembe véve szintén törvény határozza meg.

Az általános áfa kulcs Romániában 24 százalék, és azon gazdasági tevékenységek esetében alkalmazandó, melyek nem áfa mentesek vagy melyek esetében nem alkalmazandó a kedvezményes áfa kulcs.

A kedvezményes áfa kulcsnak két típusa van. Az egyik a 9 százalékos a másik az 5 százalékos áfa kulcs.

A 9 százalékos kedvezményes áfa kulcsot a következő szektorokban alkalmazzuk:

kastélyok, emlékházak, emlékművek, állat és botanikus kertek, építészeti és régészeti emlékművek, múzeumok, vásárok, kiállítások, kulturális rendezvények, filmszínházak belépéskor követelt díjak esetében. Tankönyvek, könyvek, újságok ára esetében a reklámlapok kivételével. Orvosi protézisek ára esetében, a fogorvosi protézisek kivételével. Emberi és állati gyógyszerek értékesítésekor. Szálláshelyek, kempingek, hotelek és minden hasonló megszállás igénybevételéért fizetett díj esetében.

Termékértékesítés esetében is bizonyos javak mentesülnek az általános áfa kulcstól. Ide sorolhatóak a pékáruk, és ezek előállítására használatos lisztek és gabonafélék mely esetben érthető a kedvezményesség mivel általános étrend részét képező termékekről van szó.

Az 5 százalékos kedvezményes áfa kulcsot az állam szociális törekvéseiként számon tartott ingatlan értékesítés esetében alkalmazzák. Szociális törekvés részét képezik a nyugdíjas vagy öregotthonok, a gyermek otthonok vagy fogyatékos kiskorúak gyógyítása számára vásárolt ingatlanok az ezekhez szükséges területtel.

8.)Az áfa levonási jog

Levonási jog alatt olyan áfával kapcsolatos műveletet értünk, mely esetében egy Romániában nyilvántartott adóalany, termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás igénybevételekor, visszaigényelheti az ezekkel kapcsolatos adót, ha gazdasági tevékenységének működtetése érdekében vette igénybe.¹¹

Ez azt jelenti, hogy a kötelezően befizetendő áfából, amelyet az adózási időszakra (ami az adójogban általánosan egy hónap)¹² számítanak ki, az adóalany kérsre levonhatja az adott összegből azt az áfa részt amit ő már kifizetett a termékek vagy szolgáltatások igénybevételekor. Ez a jog gyakorolható 5 éven belül az adott időszak után fizetendő áfára vagy egy következő időszak utáni fizetéskor.

Erre példa egy baromfitenyéssel foglalkozó vállalat esetében a takarmány utáni áfa levonási joga.

Azért, hogy ezt a jogot a jogalany gyakorolhassa szükséges bizonyítani ennek létezését. A törvény szerint ez az ügyelet kifizetését igazoló számlával és vámbevallás vagy az ezt igazoló irat felmutatásával lehetséges, az ügyelet tárgyától függően.

Gazdasági tevékenység működtetése alatt melynek érdekében termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás lett igénybe véve a következők érthetőek:¹³

Az adóztatható műveletek, ide sorolhatóak a fent említett az adó tárgyat képező műveletek című alfejezetben felsoroltak.

Olyan gazdasági tevékenységekből származó műveletek, melyeknek idegen célországba van az igénybevevője, abba az esetben, ha Romániába jött volna létre ez a művelet.

¹¹ *Dreptul finanțelor publice, Drept fiscal*-Mircea Ștefan Minea, Cosmin Flavius Costăș, Vol.II, Ed. A 6-a, rev, Wolters Kluwer, București, 2008 pag. 256.

¹² 156¹ alin 1. Legea 571/2003 coroborată cu HG 44/2004 privind Codul fiscal cu norme metodologice de aplicare conform cu Ordonanța de urgență Guvernului nr. 88 din 20 septembrie 2013 publicata in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 593, din 20 septembrie 2013

¹³ 145 alin. 2 Legea 571/2003 coroborată cu HG 44/2004 privind Codul fiscal cu norme metodologice de aplicare conform cu Ordonanța de urgență Guvernului nr. 88 din 20 septembrie 2013 publicata in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 593, din 20 septembrie 2013

Adómentességet élvező műveletek, mint, a Közösségen belüli termékbeszerzés és a termékimport áfa mentessége, a termékek kivitele vagy más hasonló ügyletek áfa mentessége, a termékek különleges nemzetközi forgalmának áfa mentessége, a Közösségen belüli kézbesítés, nemzetközi és Közösségen belüli szállítás áfa mentessége és a közvetítők áfa mentessége.

Olyan műveletek, mint pénzügyi és gazdasági szolgáltatások, biztosítások és az ezekkel kapcsolatos műveletek, társaság esetében részleges vagy egész tőke átvitele függetlenül attól, hogy ez ár vagy természetben történő ellenszolgáltatás fejében történik.

Nem levonható az olyan jellegű áfa fizetés mely egy olyan személy részére történik aki szintén igénybe veszi a levonási jogot, ugyanakkor a szeszes italok és a dohányárúk beszerzése után fizetett áfa, azzal a kivétellel ha ezen termékeket újra forgalomba hozzák vagy szolgáltatás nyújtás esetében használják fel.

9.) Az áfa fizetése az államkasszába

Az adóalanyoknak kötelessége hiteles nyilvántartást vezetni minden műveletről melyet kereskedelmi céljaik megvalósítása érdekében végeznek, annak érdekében, hogy az adóalap megállapítható legyen.¹⁴

Minden adóalany, amely gazdasági tevékenységet folytat, az áfa fizetésének a lebonyolítása érdekében kérvényeznie kell az áfa kód kiállítását. Áfa kód alatt egy olyan azonosító rendszert értünk mely lehetővé teszi minden adóalany megkülönböztetését abban az esetben, amikor áfa fizetők adójogi viszonyba kerülnek az állammal.

Ez a kód az adószám elé írt RO jelzésből áll, melyet az Országos Cégbíróság utal ki minden kereskedelmi tevékenységet végző adóalanyra.

Az ilyen kóddal rendelkező adóalanyok kötelesek az adózási időszakot követő hónap 25-ik napjáig, egy adóbevallást letenni az adóhivatalhoz melyben lezárják az adott időszak pénzügyi eseményeit. Ugyanez a határidő az áfa kifizetésére, amelyet az áfa típusa szerint az Államkincstár áfának fenntartott valamelyik számlájára kell átutalni.

Az adóbevallásnak többek között tartalmaznia kell a levonható összeget, az érintett időszakból vagy más időszakból, mely a levonási jog alapján születik.¹⁵

¹⁴ 156 art. Legea 571/2003 coroborată cu HG 44/2004 privind Codul fiscal cu norme metodologice de aplicare conform cu Ordonanța de urgență Guvernului nr. 88 din 20 septembrie 2013 publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 593, din 20 septembrie 2013

10.) Az áfa fizetését érintő kihágások és bűncselekmények

Mivel az áfa fizetése egy minden gazdasági tevékenységre kiterjedő kötelesség ezért gyakran előfordul, hogy az adóalanyok szándékosan nem tesznek eleget ennek. Ezt az állam természetesen nem hagyja büntetlenül, és az elkövetett cselekményt súlyossága szerint kihágásnak vagy bűncselekménynek minősíti.

A kihágások rendszerét az adóhivatal is alkalmazhatja abban az esetben, ha olyan tevékenységet vagy mulasztást észlel melyet a törvény előír. Az áfa szempontjából kihágásnak minősülhet a határidőn belül le nem tett adóbevallás, a kötelező, áfával kapcsolatos adatok helytelen szolgáltatása az adóhivatalnak, bizonyos ügyletek igazolására szükséges okiratok megtagadása, a helyszini vagy a adóhivatal vizsgálati kötelezettségeinek a tiszteletbe nem tartása , az áfa kód hiányossága a törvény által előírt hivatalos okiratokról, az áfa adóalap kiszámításához szükséges termékek bemutatása az adóhivatalnak.¹⁶

Az ilyen jellegű kihágások pénzbírsággal büntethetőek. Ennek értéke változó abban az értelemben, hogy különbség van a természetes és a jogi személyek esetében kiróható büntetésnek és a kihágás súlyosságának. De mivel az adóalanyok többsége az áfa esetében jogi személyek ezért ezt a kritériumot kell figyelembe venni büntetés esetében. A törvény a fent említett kihágások esetében 1000 lejtől 27.000 lejig terjedő pénzbüntetést róhat ki, kihágás esetében.

Ami az adó kötelezettségekkel szembeni bűncselekmények elkövetését illeti, a törvényhozó az ilyen jellegű társadalomelleni cselekményeknek külön jogszabályt alkotott.¹⁷

A törvény célja megelőzni és ellenőrizni az adócsalást és az ezzel kapcsolatos tetteket. A bűncselekmény a kihágáshoz hasonlóan pénzbírsággal is büntethető, a különbség , hogy az ilyen jellegű cselekmény büntetőjogi felelősségre vonása, súlyosabb következményekkel jár, mivel hatása lehet a gazdasági tevékenység jövőbeli ügyfeleire, mint befolyásoló tényező.

Az adócsalás elleni törvény, mely szakaszai az áfával kapcsolatosan is alkalmazhatóak bűncselekményként tartja számon azon adóalany cselekvéseit mely szándékosan nem

¹⁵ *Dreptul finanțelor publice, Drept fiscal*-Mircea Ștefan Minea, Cosmin Flavius Costaș, Vol.II, Ed. A 6-a, rev, Wolters Kluwer, București, 2008 pag.265-267

¹⁶ Art .219 O. G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală actualizat prin O. G. nr. 28 din 27 august 2013 publicat în M.Of nr. 553 din 30 august 2013

¹⁷Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale modificată prin legea nr. 50/2013 din 14 martie 2013 publicată în M.Of. nr. 146 din 19 martie 2013

dolgozza újra fel a tönkrement pénzügyi nyilvántartásokat, ha erre lehetősége van. Ezen típusú bűncselekményt a törvény 5000-30.000 lejes pénzbírsággal bünteti.

Továbbá bűncselekménynek számít, ami az áfával kapcsolatosan is alkalmazható, az olyan indokolatlan elutasítás amely háromszoros felszólítás után történik az állami szervek részéről, és bizonyos okiratok és vagyontárgyak felmutatását célozza meg. Ez a bűncselekmény a pénzbüntetés mellett már 6 hónaptól 3 évig terjedő szabadság vesztéssel is büntethető.

A fent említett büntetési határok között a jogalkotó szabályozza azt a bűncselekményt is ami az ellenőrző szervek megakadályozását eredményezi, abban, hogy ellenőrzést végezzenek egy olyan székhelyen vagy bármely más területen, ahol a gazdasági tevékenységet végző szervezet adóval kapcsolatos okiratokat vagy más javakat letétben tart.

Továbbá áfa fizetéssel kapcsolatosan elkövethető és 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel és bizonyos jogok gyakorlásának a megtiltásával büntethető az adóalap elrejtése, bizonyos adó köteles ügyelepek elhallgatása az adóügyi okiratokban, hamis vagy fiktív ügyelepek feltüntetése, adóügyi okiratok tartalmának és az ezt rögzítő elektronikai készülékek memóriájának a megváltoztatása, megsemmisítése vagy elrejtése, adóügyi okiratok sokszorosítása.

A jogalkotó enyhítő körülményként tartja számon, a vádlott azon cselekedetét mely által az okozott kárt teljesen megtéríti a per kezdetéig. Ebben az esetben a törvény által előírt büntetések a felére csökkennek.

Felhasznált irodalom

I. Szakkönyvek és tanulmányok

1. *Adók és illetékek zsebkönyve* - Dr. Almásy Károly, Dr. Hegyessy Gyula, Dr. Nagy Dezső Bálint, Illetékügyi Közlöny kiadása, Budapest ,1941,
2. *Summa fiscalis -Tratat de drept fiscal și finaciar public*, Mădălin-Irinel Niculeasa, Universul Juridic, București, 2011
3. *Dreptul finanțelor publice*-,caiet de seminarii, Cosmin Flavius Costaș,Andrei Maxim, Tudor Vidrean-Căpușanu, Sfera Juridică, Cluj-Napoca, 2013
4. *Dreptul finanțelor publice, Drept fiscal*-Mircea Ștefan Minea, Cosmin Flavius Costaș, Vol.II, Ed. A 6-a, rev, Wolters Kluwer, București, 2008

I. Jogsabályok

1. Constituția României publicat în Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003
2. Legea 571/2003 coroborată cu HG 44/2004 privind Codul fiscal cu normele metodologice de aplicare conform cu Ordonanța de urgență Guvernului nr. 88 din 20 septembrie 2013 publicata in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 593, din 20 septembrie 2013
3. Ordonanța Guvernului Nr. 51/1997 din 28 august 1997 privind operațiunile de leasing si societățile de leasing
4. Ordonanța Guvernului Nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală actualizat prin O. G. nr. 28 din 27 august 2013 publicat în M.Of nr. 553 din 30 august 2013
5. Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale modificată prin legea nr. 50/2013 din 14 martie 2013 publicată în M.Of. nr. 146 din 19 martie 2013